

Un paper imprescindible en la solidaritat

En termes de compromís social, de defensa dels drets humans i de lluita per la igualtat i contra les diverses manifestacions de violència patriarcal, les dones tenen trajectòria i són especialment actives, ja que representen el 80 % dels membres de les ONG radicades a les comarques gironines.

Text > SÒNIA CERVIÀ I VIDAL

Les dones representen una mica més de la meitat de la població mundial. Una superioritat numèrica molt evident en el teixit associatiu i solidari de les comarques gironines dels darrers vint-i-cinc anys. Segons dades de la Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme, la plataforma que agrupa bona part de les entitats solidàries a la demarcació, el 80 % dels membres de les seves ONG són dones.

«A Catalunya tenim una arrelada tradició de la dona voluntària. Abans de la seva plena incorporació al món laboral, moltes mestresses de casa ja dedicaven una part del seu temps a associacions assistencialistes», explica Montserrat Fiol, presidenta de l'Associació Catalana d'Amics del Poble Sahrauí a Girona (ACAPS). Al Grup d'Empordaneses i Empordanesos per la Solidaritat, la presència de les dones sempre ha estat del 50 %. «El paper de la dona en la solidaritat és imprescindible. Però cal compaginar-lo amb l'agenda laboral i familiar, i això només s'aconsegueix amb un grau de compromís i renúncia a algunes comoditats», diu Imma Parada.

A les comarques gironines, les primeres ONG d'acció social van néixer als anys seixanta i setanta. Eren entitats caritatives, la majoria vinculades a l'Església. A principis dels noranta, tot emmirallant-se en la revolució sandinista, van aparèixer les primeres ONG de cooperació internacional. Des de l'inici, l'empoderament de la dona dels països empobrits fou un dels objectius



>> Reunió a la seu de la Coordinadora d'ONG Solidàries de les Comarques Gironines. (Font: CEDRE)

de les ONG de desenvolupament amb projectes per a l'educació de les nenes, la creació de microcrèdits per a dones, o la construcció de molins de gra i pous d'aigua. Pel que fa a l'ACAPS a Girona, el gènere ha tingut un altre pes: «No hem fet projectes específics per a dones sahrauís, però durant molts anys hem treballat amb dones. Sovint recau en elles la responsabilitat de donar estabilitat a la família i això augmenta el seu compromís amb els projectes», explica Fiol.

Però la lluita contra les desigualtats i discriminacions de gènere de les entitats solidàries del territori també s'ha portat al camp propi. La violència masclista i els seus diversos rostres (matrimonis forçats, abusos sexuals, agressions físiques o psicològiques) afecten dones de tot el món. Cada 25 de novembre, centenars de gironines surten al carrer a denunciar un sistema patriarcal que atempta contra els seus drets fonamentals. I la lluita ve de lluny, com recorda Eugènia Cros del



>> Imatge de dones sahrauís a Girona, on hi ha una potent associació de suport a aquest poble. (Font: CEDRE)

desaparegut Col·lectiu per la Igualtat (2003-2015), que mentre va estar actiu cada 25 de novembre i cada 8 de març feia «actes enxarxat amb la resta d'entitats de dones dels barris de Girona, amb el Col·lectiu de Dones en l'Església o les dones sindicalistes, entre moltes d'altres». Casos com el de La Manada o l'amenaça als drets de la dona que comporta l'entrada en escena de la ultradreta han provocat que en els dos últims anys el feminisme recuperés vigor i espai a l'agenda mediàtica i política. La vaga del 8 de març del 2018 va ser una de les més concorregudes a la ciutat de Girona. És molt esperançador que s'hi hagin incorporat les dones més joves i s'hi hagi sumat el col·lectiu LGTBI, cosa que normalitza el debat sobre la identitat sexual i de gènere.

Vulnerabilitat de les migrades

Dos altres fronts de lluita pels drets de les dones a la demarcació són la mutilació genital femenina (MGF) i el matrimoni forçat (MF), dues pràctiques tradicionals i de profunds arrels patriarcals que arriben aquí amb les migracions de principis dels noranta. «Veníem a cuidar la casa i l'home i a tenir fills», recorda Dialla Diarra, de l'entitat Legki Yakaru, i una de les primeres africanes a arribar a Banyoles. Vint-i-cinc anys després, reconeix que gràcies a les lleis europees, a la formació, a la incorporació al món laboral i a les tasques de prevenció que

fan entitats com la seva, s'ha frenat (no erradicat) la MGF. Avui serien unes 1.400 les nenes de la província de Girona en risc de ser mutilades. En el cas dels matrimonis forçats, la policia ha atès una cinquantena de dones des de l'any 2009, però entitats com Valentines i Acompanyades, que treballen en la prevenció i en l'acompanyament de les afectades, han atès des del 2014 unes vuitanta adolescents i joves.

La dona migrant segueix sent qui pateix una major vulneració de drets. «Si és indocumentada, la vulnerabilitat es multiplica», assegura Jessenia Lagos, de Dones Endavant,

una entitat amb vocació feminista i multicultural de Santa Eugènia de Ter que té entre les seves prioritats la denúncia de la precarietat del treball de cures. Les cuidadores són un exemple de la «nova esclavitud laboral», amb jornades mal pagades i sovint sense dret al descans. Per fer front als desafiaments que compartim dones autòctones i migrants, Lagos proposa sororitat: «L'essència de la dona és ser solidària amb les seves iguals. Però el sistema capitalista ens ha condicionat i ens fa lluitar per ser millors que la resta. Hem de tornar a la solidaritat d'abans». Avui la societat és més conscient dels micromasclismes i de les enormes discriminacions de gènere que pateix la meitat de la població. La presència de les dones a les entitats gironines és una garantia per seguir avançant en el camí cap a la igualtat.

Sònia Cervià i Vidal



Nascuda a Girona el 1970, és responsable de Comunicació de la Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i membre de la Comissió de Periodisme Solidari de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Interessada en el periodisme amb voluntat de transformació social, s'ocupa de donar visibilitat a informacions vinculades a temes de gènere, drets humans, cooperació internacional, migracions i cultura de pau des del portal solidari de les comarques gironines, solidaries.org, i allà on pugui contribuir a crear consciència. Li preocupen especialment les males praxis periodístiques en àmbits sensibles que afecten els col·lectius més vulnerables.